

De verloren vriendin

Milena Busquets bij Meulenhoff:

Ook dit gaat voorbij
De verloren vriendin

meulenhoff.nl

Milena Busquets

De verloren vriendin

Roman

*

Vertaling uit het Spaans
door
Arieke Kroes

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-9441-2

ISBN 978-94-023-1611-7 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Gema*

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

Vormgeving omslag: bij Barbara

Omslagbeeld: © Ramon Moscardó

Auteursfoto: © Gregori Civera

Gema © by Milena Busquets Tusquets, 2021

By agreement with Pontas Literary & Film Agency

© 2021 Nederlandse vertaling Arieke Kroes en Meulenhoff

Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

Voor mij is Gema altijd de naam van een dode geweest. Nou ja, niet altijd, maar sinds een jaar of dertig, wat ongeveer op hetzelfde neerkomt. Ze stierf op haar vijftiende. Twee jaar later overleed mijn vader. Op zijn naam bleef echter geen vloek rusten. Ik kan mijn zoons zich tot hun vaders horen richten zonder aan die van mij te hoeven denken, zonder getroffen te worden door verdriet of een gevoel van vervreemding. En wanneer ik iemand zijn naam hoor noemen, 'Esteban', denk ik alleen maar: goh, net als papa. Maar wanneer er iemand aan me wordt voorgesteld die Gema heet, en ik bij het opkijken niet het prachtige lange zwarte haar, de bleke teint en de onderzoekende, spottende ogen van mijn vriendin herken, denk ik: nee, jij bent Gema niet, in de verste verte niet.

Wat betekent Gema? Steen? Zoals een edelsteen? Een edelsteen? *Gem*, in het Engels? In Engeland is er niemand die Gem heet, maar ik geloof dat er wel een aantal Gema's zijn.

De dood van deze twee mensen vond plaats tegen een en hetzelfde decor, op mijn oude schoolplein, hoewel ze daarna natuurlijk allebei daadwerkelijk overleden in het ziekenhuis.

Mama kwam speciaal naar school om me te vertellen dat papa ernstig ziek was; aansluitend nam ze het vliegtuig voor een weekendje Londen met vrienden.

Ze liet me uit de les halen en deelde me op het verlaten schoolplein mee dat wat een eenvoudige maagoperatie zou zijn, was veranderd in een doodvonnis. Het kwam niet bij haar op om de reis af te zeggen. 'Ik had geen idee dat je zo van streek zou zijn,' verontschuldigde ze zich in de jaren daarna wel duizendmaal.

Ik had nooit meer een voet op dat schoolplein gezet. Ik was er nog wel eens langsgelopen, maar niet zo vaak, want hoewel het niet ver van mijn huis lag, maakte het geen deel meer uit van mijn vaste routes. We hebben allemaal drie of vier wegen die we altijd nemen, om naar het centrum te gaan, naar school, naar Cadaqués, om verliefd te worden, om thuis te komen. Als we ze met rode pen op een plattegrond zouden aangeven, zoals de aderen op een anatomische tekening van het menselijk lichaam, zou je zien dat het vrijwel altijd dezelfde routes zijn, dat we ons leven lang op en neer reizen op een en dezelfde hand, van de wijsvinger naar de duim en van de duim naar de wijsvinger,

of steeds opnieuw van boven naar beneden over het dijbeen.

Ik ontdekte dat mijn moeder verliefd was op de-
gene die haar laatste liefde zou zijn, toen we op
een dag na het winkelen met de auto op weg naar
huis waren en zij voorstelde een andere straat in te
slaan, omdat iemand had gezegd dat we er op die
manier sneller zouden zijn.

‘Wat een bizar idee,’ riep ik terwijl ik deed wat
ze vroeg. ‘We gaan toch altijd zo. Dat is gewoon
de weg naar huis.’

En toen ineens, op datzelfde moment, schoot me
de absurde, verbluffende en kraakheldere gedachte
te binnen: ‘Je bent toch niet verliefd, of wel?’

Er zijn niet veel dingen die ons van koers doen
veranderen, van de richting die we altijd zo vastbe-
raden en trefzeker inslaan.

Het was een betonnen schoolplein omringd
door kale, saaie zandkleurige gebouwen. Hoewel
school van alle plekken op de wereld misschien wel
de plek is waarvan de lelijkheid er het minst toe
doet.

Pubers zijn alleen met hun eigen uiterlijk be-
zig – en met dat van hun ouders zolang ze dit als
een verlenging zien van hun eigen imago – en ik
heb nog nooit een leerling horen klagen over een
plomp, onaantrekkelijk schoolgebouw. Het had
voor ons geen enkel verschil gemaakt als we in een
paleis hadden gezeten. Het enige groen bestond uit

enkele lage heggen op strategische plekken, als afscheiding of markering van de verschillende ruimtes: bij de ingang van de school, tussen het grote plein en het sportveld. Het waren struiken met felgroen glanzende blaadjes die door ons scholieren werden afgerukt en gedachteloos en nauwgezet fijn gescheurd – zoals we een paar jaar later sigaretten zouden roken en steelse blikken op de jongens zouden werpen –, waarbij er aan onze voeten een weinig milieubewust groen mozaïek ontstond. Op het moment dat de schooldirectie merkte dat wij hard op weg waren het schoolplein te ontbossen, kwam er een brief met daarin een verbod op het uitrukken van ook maar één blaadje op het terrein. Een brede stenen trap, wellicht een overblijfsel van het buitenhuis waarvoor de school in de plaats was gekomen, leidde naar het kleine plein beneden, waar zich de kantine, de atletiekbaan, de gymzaal en de douches bevonden. Daar, voor de hoogste boom van de school, een uitgedroogde palm die kaarsrecht de lucht in stak, werden ook de jaarlijkse klassenfoto's genomen.

Daarover kregen we altijd enkele dagen van tevoren bericht, zodat we de tijd hadden om een geschikte, verzorgde outfit bij elkaar te zoeken. Maar aangezien we pubers waren, en ons dus zowel de lelijkste als de knapste personen op aarde voelden, deed niemand enige moeite. We gingen allemaal hetzelfde gekleed als anders.

Misschien komt het daardoor dat er in deze foto's vaak een diepere waarheid besloten ligt; vaag en omsluierd door nevelflarden, als in een glazen bol, kun je erin ontwaren wie we zijn en wie we zullen worden. Als je goed kijkt, is alles al aanwezig: vastberadenheid, nieuwsgierigheid, verlegenheid, vreugde, vertrouwen, trots. Niemand ontkomt eraan op deze foto's; ze zouden voor eeuwig op onze identiteitskaart moeten prijken.

Die dag was ik naar huis gegaan voor het middagen. De lessen begonnen weer om half vier, maar ik was iets eerder gekomen om nog even met mijn vriendinnen op het plein te kunnen staan. We hadden vrijwel geen jongens als vrienden, daar was niks aan. Van je vriendinnen hield je hartstochtelijk, de jongens bungelden er altijd maar een beetje bij. Het waren vrienden, juist omdat we niet van ze konden houden, omdat de mannen waarvan we droomden vreemder, onverschilliger, blonder, donkerder, duisterder en geheimzinniger waren. Onze vriendinnen waren daarentegen, ondanks alle ruzies, strijd en ergernissen, de vleesgeworden perfectie.

Het begon warm te worden, de lucht was helder en de kruinen van de bomen zaten vol kleine groene blaadjes die bewogen op de zachte zeebries.

Eerst zag ik haar niet. Gema was al maanden niet op school geweest, en we waren al niet meer zulke dikke vriendinnen als vroeger. Op het *Lycée*

Français vond men het een goed idee elk jaar de klassen te ontbinden en de leerlingen opnieuw door elkaar te husselen, om de ontwikkeling van sociale vaardigheden en het aanpassingsvermogen te stimuleren. Al jaren zat ik niet meer in de klas met mijn vriendin uit mijn kindertijd, en hoewel we allebei druk bezig waren met dezelfde fundamentele zoektocht naar onze identiteit, hadden we totaal verschillende wegen gekozen om die te ontdekken: ik die van de rebellie en zij die van de behoedzaamheid.

We hadden gehoord dat ze ziek was, er deden geruchten de ronde, maar in mijn dagelijks leven was er niets veranderd, er was geen leeg tafeltje, geen ongemakkelijke stilte bij het aflopen van de namenlijst, geen gewaarwording van afwezigheid. Ik voelde alleen een lichte steek wanneer ik aan haar dacht of wanneer mijn vriendinnen en ik met grote ogen van ontzetting over haar ziekte spraken, maar het was niet meer dan een grijs wolkje aan de stralend heldere lucht van mijn jeugd.

Ze stond heel rechtop. Ze lijkt wel langer, dacht ik. En wat is ze bleek! Ze had altijd al een lichte huid gehad, maar waar haar teint voorheen romig was met een lichte blos, zoals van een sprookjesprinses, was die nu grauw geworden. Het was alsof er een rookkleurige sluier over haar gezicht lag die het een matte, asgrijze kleur gaf. Alleen haar ogen blonken, helder en vochtig (de ogen sterven

als laatste). Haar zachte, ronde wangen waren verdwenen, haar jukbeenderen staken scherp naar buiten en haar neus, die altijd lang en smal was geweest, deed nu denken aan de snavel van een havik. Het was alsof een vampier een rietje in een van haar armen had gestoken en haar helemaal had leeggedronken, tot de laatste druppel, dacht ik.

Ik moet haar gedag gaan zeggen, zei ik tegen mezelf, er zit niets anders op. Jaren later overkwam me hetzelfde met Ana, een van de beste vriendinnen van mijn moeder, toen ik hoorde dat ze in het ziekenhuis lag (ik moet nu onmiddellijk bij haar langsgaan, zonder dralen, er zit niets anders op), maar tegen die tijd had ik lang genoeg geleefd om te weten dat ik geen gedag ging zeggen maar afscheid ging nemen. Bij Gema wist ik dat nog niet, ik had nog nooit afscheid van iemand genomen.

En dus maakte ik me los van mijn groepje kwebbelende vriendinnen om doodsbenauwd maar vastbesloten op haar af te lopen; het lijkt misschien tegenstrijdig, maar ik denk dat je zou kunnen zeggen dat ik naar haar toe vluchtte. Voor de eerste keer in mijn leven gedroeg ik me als een volwassene, zoals ik dacht dat volwassenen zich gedroegen. We waren vriendinnen vanaf ons vierde jaar, ik had haar een huwelijk zien voltrekken op het schoolplein voor de kleintjes, de trouwringen hadden we enkele uren eerder in de eetzaal ge-

maakt van een bananenschil – een geniale vondst in onze ogen. Ik was uitgenodigd voor de fantastische verjaardagsbanketten die haar vader in zijn restaurant voor haar organiseerde. Ik wist dat ze stiekem verliefd was op een roodharige verstrooide jongen die gitaar speelde. Ik kende haar luidruchtige lach. Die klinkt nog altijd in mijn oren, al is het nu van heel ver.

Op ons vijftiende weten we alles al wat we ooit over vriendschap zullen weten, we worden er niet beter in, hoogstens slechter. De liefde kunnen we misschien in de loop der tijd perfectioneren, maar vriendschap niet. Vriendschap bereikt haar stralende, absolute volmaaktheid in onze kindertijd. En dus ging ik naast haar staan en zei zachtjes haar naam, Gema, Gema. Ze draaide zich om en keek me lief aan. Ze leek niet verbaasd me te zien, ze was vriendelijk en hartelijk als altijd; onder haar vermomming van heks der duisternis was ze nog steeds zichzelf. We spraken over niets interessants of belangrijks, we gedroegen ons als twee volwassenen die elkaar op straat tegenkomen en van wie er één ernstig ziek is.

‘O! Wat zie je er goed uit!’ zei ik, de onsterfelijke van de twee.

‘Ja, het gaat al veel beter, dank je,’ antwoordde ze.

‘Wat goed je te zien!’

‘Ja.’ Ze glimlachte.

‘Van nu af aan zal het allemaal goed komen, dat zul je zien.’

‘Vast en zeker.’

‘En met dat mooie weer,’ voegde ik eraan toe terwijl ik mijn neus in de lucht stak.

‘Ja, het is echt een mooie dag, het begint al lente te worden,’ zei zij.

We gedroegen ons als volwassenen en spraken niet uit wat we echt dachten. Onze ouders en alle mensen die verantwoordelijk waren voor onze keurige opvoeding, zouden trots op ons geweest zijn, zelf zouden ze het niet beter hebben kunnen doen. Ik heb haar daarna nooit meer gezien.

2

Óscar wilde zijn haar niet laten knippen. Jarenlang stond hij te trappelen als hij naar de kapper mocht. Ik moest altijd glimlachen om de bijna volwassen uitdrukking van genot en ontspanning op zijn gezicht wanneer de kapster zijn hoofd vol schuim masseerde alvorens zijn haar uit te spoelen. ‘Hij wordt een echte levensgenieter, net als wij,’ zeiden zijn vader en ik tegen elkaar. Maar op een dag, onder invloed van de een of andere rapper of sporter, besloot hij plotseling dat hij zijn haren lang wilde laten groeien. Omdat hij al elf was en erg koppig en ijdel, had ik besloten me niet met zijn stilistische beslissingen te bemoeien. Trouwens, meestal was hij beter gekleed dan ik. En wanneer hij over tatoeages of een gaatje in zijn oor begon, antwoordde ik dat we het over die dingen konden hebben wanneer hij achttien was en niet eerder, net als stemmen of het halen van zijn rijbewijs.

Ik keek naar hem met iets van medelijden, zoals ik hem daar op de bank zag zitten, van opzij, ter-

wijl hij zat te gamen en schijnbaar tegen de televisie praatte. En hij is nog wel zo knap, dacht ik. Een paar dagen eerder had zijn vader hem eindelijk zo ver gekregen dat hij de puntjes wilde laten bijknippen door de kapper bij hem in de straat. Ik was zelf de grootste pleitbezorger van het buurtleven – soms kwam ik wekenlang niet buiten mijn eigen wijk – voor alles behalve de echt belangrijke dingen. En zo was Óscar bij de Chinese kapsalon op de hoek vandaan gekomen met een pony die aan één kant langer was dan aan de andere en een paar vreemde pijpenkrullen die zijn gezicht omlijstten. Ik kon het niet laten aan zijn vader te vragen of ze toevallig bij een speciale kapper voor rabbijnen waren geweest, maar hij vond het niet grappig. Af en toe leek hij een bovenmenselijke inspanning te leveren om niets grappig te vinden van wat ik zei. Wanneer ik hem echter over een tegenslag vertelde, vond hij altijd dat degene die mij had benadeeld volkomen gelijk had. Er is niets zo moeilijk als een ex-vriend aan het lachen maken als hij nog steeds van je houdt.

Mijn oudste zoon, Marc, die net zeventien was geworden, verzorgde daarentegen al sinds hij klein was zijn haar zelf. Ik had hem wel duizendmaal gevraagd of hij ook bij zijn broertje en bij mij de puntjes wilde bijknippen; ik had zelfs een mooie goudkleurig fonkelende professionele kapperschaar voor hem gekocht, en ik had hem geld ge-

boden om mijn haar te knippen. Maar mijn kinderen waren niet om te kopen, en ze waren ook niet bijzonder hebbertig; ze hadden alles al. Toen ik een keer vol bewondering naar de perfecte harmonie van zijn krullen keek, rond en blond als druiven in de zon, vroeg ik hem hoe hij het haar in zijn nek knipte.

‘Op gevoel natuurlijk, hoe anders?’ antwoordde hij alsof dat volkomen voor de hand lag.

Het was geen enkele man gelukt mij het gevoel te geven dat ik dom was, maar mijn zoons zagen mij als een bodemloze put van praktisch onvermogen, en ik had niet de minste neiging hen te corrigeren, want wie wist er tenslotte de motorkap open te krijgen, perfecte friet te bakken en de betaalzers te vinden op de tv? Wanneer ik evenwel mijn oprechte zorg met hen wilde delen: ik kan niet schrijven, ik kan niet schrijven, ik kan niet schrijven, rolden ze met hun armen om elkaar heen over het tapijt van het lachen.

‘Ik ga naar het theater,’ zei ik. ‘Ik ben niet al te laat thuis.’

Geen van tweeën antwoordde, en dus riep ik nog een paar keer ‘ik ga, ik ga’. Mijn zoons leefden met hun koptelefoon vastgegroeid aan hun oren; ik wist nooit zeker of ze me hadden gehoord, en het meeste van wat ik zei bleef in de lucht hangen. Zouden ze me gehoord hebben, vroeg ik me

af, terwijl ik hen aandachtig bestudeerde op zoek naar een teken van bevestiging. Onze gesprekken verliepen bijna nooit als een partijtje tennis – pim pam, pim pam –, ze deden eerder denken aan een boottocht op zee op een winderige dag.

De koptelefoons waren in huis gekomen met de eerste pianolessen van Marc. Ik zou hem zelf nooit voor muziekles hebben opgegeven omdat er bij ons thuis niemand ook maar een greintje muzikaal gehoor had, eerder het tegenovergestelde. Maar op een dag kwam de benedenbuurman op bezoek, Bosco, die een groot muzikliefhebber was en zelfs in een koor zong. Terwijl we aan de thee zaten, vertelde hij me dat Marc een piano-app had gedownload en dat hij het op eigen houtje aan het leren was. Net als haren knippen, dacht ik. Wat zijn kinderen toch vreemd, wat heerlijk om in hen kwaliteiten te ontdekken die hun ouders ontberen! Door hen had ik hun vaders beter leren kennen. Eigenschappen die in hen slechts latent aanwezig waren, slapend of zelfs verborgen, kwamen in de kinderen tot leven met ongewone kracht en vitaliteit. Óscars behaagzucht en zijn onfeilbaar scherpe oog, zijn nieuwsgierigheid en vermogen om iemands wezen te doorgronden in minder dan drie minuten, de stijfkoppigheid van beiden (mij kon je tot bijna alles overhalen). Marcs plichtsgevoel, zijn stiltes, zijn diepe en ondoorgroendelijke innerlijk leven, zijn oneindige vriendelijkheid tegenover

onbekenden; het licht snobistische trekje – dat eerder aan mij te wijten was dan aan zijn vader – van de een en de ongevoeligheid voor uiterlijk vertoon van de ander, het gevoel voor humor van alle twee. Hun tekortkomingen – een zekere mate van egoïsme en onverschilligheid voor veel dingen die hen niet direct aangingen – waren minder interessant, aangezien die bij de meeste mensen van hun leeftijd voorkwamen en daarom, zo hoopte ik, tijdelijk waren en hun vergeven moesten worden. Te kunnen toekijken hoe deze twee kinderen tot volwassenen uitgroeiden was voor mij een even opwindend experiment als de landing van de mens op de Maan.

‘Waarom schrijf je hem niet in aan de muziekschool hier in de buurt? Mijn dochters zitten daar op les en die vinden het heel leuk,’ stelde Bosco voor.

Ik wist niet dat Marc een pianocursus had gedownload. Ik wilde niet naar de schermen van de digitale apparaten van mijn zoons kijken, ik vreesde altijd dat ze bezig waren met een van de angstaanjagende en kwalijke zaken die je volgens de kranten en de kinderpsychologen op een computer kon doen. Ik had nooit de minste behoefte gevoeld meer te weten van een ander dan wat diegene me wilde vertellen. De zucht om het geheime leven van onze geliefden tot in detail te kennen kwam mij niet voor als een blijk van genegenheid of belang-

stelling. Was het soms niet eerder een gebrek aan vertrouwen, een teken van naïveteit en een verholpen verlangen de ander te controleren? Een beetje terughoudendheid was toch zeker ook van belang?

Op de muziekstreamingdienst die we deelden was de commerciële popmuziek mijn ding, terwijl de verfijnde klassieke muziek Marcs inbreng was. Soms, wanneer ik een vrolijk liedje op wilde zetten, voor bij het autorijden of het boodschappen doen, kwam er een prachtig stuk klassieke muziek tussendoor en dan stokte mijn adem even, alsof ik een verre roep hoorde, het luiden van een klok, maar daar vluchtte ik gauw van weg; ik had het gevoel dat er in mijn leven geen plaats was voor nog een grote liefde.

In het begin deed Marc zijn piano-oefeningen zonder koptelefoon, maar toen ik een keer probeerde te werken, vroeg ik hem die te gebruiken, en sindsdien speelde hij nooit meer piano zonder eerst de stille modus in te schakelen. Mijn smeekbedes en loze dreigementen haalden niets uit. Na twee à drie jaar stilte, waarvan ik dankbaar gebruikmaakte om een boek te schrijven, vermoedde ik dat mijn zoon misschien niet zo veel talent voor pianospelen had als onze muzikale buurman beweerde, en dat hij misschien niet in het openbaar durfde te spelen. Mijn neef Álex was op zijn vierde op tennis gegaan en aangezien hij altijd verklaarde het geweldig te vinden, maakten mijn grootouders

hem lid van de Real Club de Tennis. Tot mijn tante op een dag toevallig langs de school kwam en besloot eens te kijken hoe het met de lessen ging. De tennisleraar vertelde haar dat Álex geen enkele vordering maakte, hij zat nog steeds in hetzelfde klasje als het eerste jaar. Natuurlijk werd er in de familie niet over gesproken, maar niemand was verbaasd toen hij op zijn achttiende zijn lidmaatschap verkocht om er een motor van te kopen.

Dat was niet het geval bij Marc, zoals ik vanaf een bepaald moment zelf kon horen bij de uitvoeringen van de muziekschool aan het einde van elk trimester. Die werden gehouden in een bejaarden-centrum, in een zaal vol kunstwerken die moesten laten zien dat er in ieder van ons een kunstenaar schuilt. De eerste keer dat ik naar hem ging luisteren, was ik zo zenuwachtig dat ik dacht dat ik zou flauwvallen. Ook was ik bang dat ik wanneer het moment daar was, de camera van mijn telefoon niet zou weten aan te zetten. Uiteindelijk ging alles goed. Marc speelde een paar minuten lang een soort mars die overtuigend en heroïsch klonk, gepassioneerd en ietwat stram, zoals hij zelf ook was. Hij maakte niet één fout, en het was mooi om zijn brede rug te zien bewegen op de muziek, alsof hij zachtjes werd gewiegd door de golven.

Ik liep naar de deur van zijn kamer en riep hem zachtjes.

‘Waahaaat?’ antwoordde hij.

‘Ik ga naar het theater,’ zei ik. ‘Je broer speelt met de marsmannetjes op de tv. Bestel maar wat jullie willen voor het avondeten.’

Marc keek op van zijn computer, fronste zijn voorhoofd en bromde een zin waarvan ik alleen de woorden ‘stom’, ‘playstation’, ‘stinker’, ‘laten stikken’ en ‘moeder van niks’ kon verstaan.

Maar ook al beklagde Marc zich nog zo erg dat hij voor zijn broer moest zorgen, eigenlijk vonden ze het heerlijk om alleen thuis te blijven. Meer dan eens had ik hen wanneer ik thuiskwam samen kletsend en giechelend op de bank aange troffen. Ze scheelden zes jaar; in zekere zin hadden ze dankzij dat leeftijdsverschil allebei kunnen genieten van een aantal van de voordelen van enig kind zijn, zonder het plezier te hoeven missen van met zijn tweeën te zijn en een broederlijk verbond te kunnen sluiten tegenover mij. Toen Óscar werd geboren, schreef Marc hem een brief. ‘Welkom op planeet Aarde,’ schreef hij. De jongens en ook allebei hun vaders beschuldigden mij ervan de brief te hebben zoekgemaakt, maar ik was ervan overtuigd dat hij ergens moest zijn, waarschijnlijk in een van de dozen die nog niet waren uitgepakt na de laatste verhuizing. Wanneer we hem ooit nodig zouden hebben, zou hij als bij toverslag tevoorschijn komen.

3

De laatste zonnestralen van de dag streelden mijn oogleden. Er waren dagen dat ik me nog altijd buitengewoon sterk voelde. Ik vond het fijn om te lopen, mijn lichaam had er plezier in, en ik liet het regelmatig uit. Op goede dagen liep ik met grote, snelle passen die me de lucht in leken te stuwen, waarna ik vlug afdaalde om vooruit te komen, en zodra de voorste voet de grond weer raakte, veerde ik opnieuw voorwaarts. Ik voelde hoe de gewillige, soepele spieren in mijn benen zich spanden en zich verlengden. Mijn lichaam had me goed gediend, de genegenheid die ik ervoor voelde was alleen te vergelijken met wat ik voor enkele van mijn honden had gevoeld. Soms vergat ik het een poosje, in de wintermaanden of wanneer ik niet verliefd was. Wanneer ik het dan terugvond, plotseling mijn als slangen opgekrulde benen ontdekte, of mijn lange, platte voeten ('het lijkt wel of er een olifant op is gaan staan,' zei de vader van Marc altijd) bracht dat me

in net zo'n goed humeur als de aanblik van een puppy.

Ik kwam precies op tijd bij het theater aan en ging de donkere zaal binnen. Het was de laatste voorstelling van Bruno's stuk, ze hadden er nu bijna een jaar mee op de planken gestaan en de kritieken waren erg goed geweest. In het najaar zouden ze op tournee gaan, eerst naar Madrid en dan naar andere steden. Het succes was als een verrassing gekomen. Nadat ze tien jaar lang met veel inspanning en gevoel teksttheater hadden gemaakt, vooral klassieke stukken, hadden ze nu een korte tekst voor twee personen op het toneel gebracht, die Bruno had geschreven en die hij speelde samen met een van de meest ervaren actrices van het gezelschap. De ironische en subtiele dialoog, die ook wel iets van een zedenkomedie had, over een gefortuneerde jongeman met trouwplannen en zijn dwaze tante, had niet alleen de aandacht getrokken van het kleine theaterpubliek, maar was tot een ware sensatie uitgegroeid. De critici hadden hem vergeleken met Oscar Wilde, en jongeren – van wie sommige nooit eerder voet in het theater hadden gezet – waren gegrepen door de gedurfde, originele tekst en gevallen voor de personages, die, hoewel egocentrisch, achterbaks en niet al te intelligent, toch interessante karakters waren van wie je ging houden.

Ik was al vier keer naar het stuk gaan kijken. Ik vond het geweldig, terwijl toneel me over het alge-